

1. Een bijzondere datum, 14 mei

Op dinsdag 14 mei 1940, om drie minuten voor half twee, vulde de lucht boven Rotterdam zich met gedreun van bommenwerpers. De aanval duurde maar 13 minuten, maar de hele binnenstad stond in brand en werd totaal verwoest. Toen al, in 1940, was duidelijk wat een vreselijke dictator Adolf Hitler was. En in de jaren die volgden kwam al meer aan de oppervlakte hoe demonisch het nationaal-socialisme was.

Dat bleek uit de honger naar macht en naar grondgebied. Het bleek uit de haat tegen alles wat zwak is en wat anders is: mensen met een verstandelijke beperking werden afgevoerd naar de vernietigingskampen, net als homoseksuelen, Roma en Sinti. Maar het demonische karakter werd het meest duidelijk door de haat tegen het Joodse volk. Die haat tegen het volk Israël kun je niet begrijpen met je verstand. Die haat is irrationeel. Maar in blinde woede vermoordde hij zes miljoen Joden, onder wie 11.000 Joden uit Rotterdam. Waarom? Omdat God met het volk Israël een verbond heeft gesloten, omdat God met dat volk begonnen is. En satan gaat rond als een briesende leeuw, vol haat tegen alles en iedereen aan wie God Zich heeft verbonden. Na de oorlog zwiervonden tienduizenden Joodse vluchtelingen door Europa. De meesten van hen waren niet meer welkom in de plaatsen waar ze vandaan kwamen. Hun huizen waren door andere mensen ingepikt, hun spullen waren geroofd en verkocht. Waar moesten ze heen? Natuurlijk: naar Zion! Naar het oude vaderland. Een jaar of vijftig eerder was het zionisme geboren, een beweging die zei: 'Wij hebben als Joods volk een eigen staat nodig. Want zolang de wereld bestaat zullen wij gehaat zijn, en vervolgd, en nergens veilig.' En waar zou die plek anders zijn dan op die smalle strook land tussen de Middellandse Zee en de rivier de Jordaan: Palestina! Van wie was dat land eigenlijk? In de tijd van Jezus heersten de Romeinen over de provincies Judea, Samaria en Galilea. Maar de Joodse bevolking kwam twee keer in opstand, en twee keer werd die opstand door de Romeinen bloedig neergeslagen, in het jaar 70 na Christus, en nóg een keer, nóg grondiger, in het jaar 135 na Christus. De Joodse opstandelingenleider Bar Kochba verloor, en de Romeinse keizer Hadrianus gaf een paar bevelen. Hadrianus háátte de Joden en hij háátte de christenen. Hij zei: 'Voortaan mag er geen Jood meer in Jeruzalem komen! De naam Judea mag nooit meer gebruikt worden, voortaan heet het land Palestina.' Het land werd vernoemd naar de Filistijnen, de aartsvijanden van Israël. Palestina. Zo werden de Joden uit hun eigen land verdreven, de Romeinen bleven er de heersers. Maar de heidense Romeinen werden christen, ze noemden zich nu Byzantijnen. Tot in de 7e eeuw, toen het land werd veroverd door de moslims. In feite is het land islamitisch gebied gebleven – éven onderbroken door de kruistochten – tot 1917. In 1917, in de Eerste Wereldoorlog, verdreven de Engelsen de moslims, de Turkse moslims. En op dat moment beloofde Engeland aan het Joodse volk: 'Jullie krijgen hier, in dit land, weer een eigen Joods nationaal tehuis.' Die belofte, de Balfour-declaratie, kwam niet uit de lucht vallen. Want in Engeland was er onder christenen een sterke stroming die zei: 'God maakt Zijn beloften waar! God heeft dat land gegeven aan het volk Israël, en daarom zullen de Joden daar terugkeren.' Maar wat gebeurde er ná 1917? Engeland kreeg van de internationale gemeenschap de opdracht om Palestina te besturen. Maar de Arabische bevolking verzette zich met hand en tand tegen de komst van Joden uit de hele wereld. Engeland werd onder druk gezet, en liet daarom steeds minder Joden toe. Palestina ging haast op slot voor de Joden. En toen werd het 1945. Strómen Joodse vluchtelingen wilden naar Palestina toe. Schepen vól met overlevenden van de holocaust zetten koers naar Haifa. Maar Engeland stuurde iedereen terug. De vluchtelingen werden naar Cyprus gebracht, ze werden in kampen gezet, ze werden teruggestuurd naar Europa, zelfs naar Duitsland. Afschuwelijke taferelen. En toen beslisten de Verenigde Naties, dat Palestina

verdeeld moest worden. Twee staten: een Joodse staat en een Arabische staat, en Jeruzalem onder internationaal gezag. Deze twee-staten-oplossing werd geaccepteerd door de Joodse bevolking en verworpen door de Arabische bevolking. En toen werd het wéér 14 mei. Acht jaar na de bommenregen op Rotterdam. 14 mei 1948: David Ben Goerion riep de staat Israël uit. Na bijna 19 eeuwen van omzwervingen eindelijk weer een eigen Joodse staat. De Arabische wereld reageerde woedend. Eén dag later, 15 mei, werd de pasgeboren staat aangevallen door vijf Arabische landen. En wat niemand verwachtte, één groot wonder: de staat Israël overleefde de aanval. En niet alleen deze, ook volgende aanvallen, Israël wist zelfs het gebied uit te breiden.

2. De staat Israël een vervulling van bijbelse profetieën?

Vandaag 75 jaar geleden werd de staat Israël opgericht. En op zo'n dag als vandaag vraag je je af: is dat een vervulling van Bijbelse profetieën? Past de staat Israël in het plan van God met deze wereld, of heeft het er niets mee te maken? Die vraag is belangrijk, want het heeft álles te maken met de vraag wat de Bijbel zegt over Gods trouw aan Israël. En daarom hebben we het over deze vraag in het kader van een kerkdienst. Het Heilige Land heet niet voor niets het Heilige Land. Want God Zelf heeft dat land geschonken aan Zijn volk Israël. In Genesis 48 is Jakob aan het woord, de aartsvader. Jakob, die van God een nieuwe naam kreeg: Israël. En hij zegt in Genesis 48: 3 en 4: 'God, de Almachtige, is aan mij verschenen in Luz, in het land Kanaän, en Hij heeft mij gezegend. Hij heeft tegen mij gezegd: Zie, Ik zal u vruchtbaar maken, u talrijk maken, en u tot een menigte van volken maken; en Ik zal dit land aan uw nageslacht na u geven als eeuwig bezit.' Dat is wat God heeft beloofd aan Israël: het land als eeuwig bezit. En eeuwig is niet tijdelijk. Eeuwig is precies wat het woord zegt: eeuwig. Maar het volk Israël keert zich keer op keer tegen God. De Bijbel spreekt nergens over het volk Israël als over lievelingetjes. En daarom stuurt God Zijn volk ook wég. Het gaat in ballingschap, naar Babel, in de 6e eeuw vóór Christus. Jeruzalem blijft achter als een puinhoop en het volk treurt bij de rivieren van Babylon. En dan, in die tijd, roept God de profeet Ezechiël. En aan Ezechiël geeft God de belofte: 'Ik zal Mijn volk Israël weer terugbrengen naar het eigen land.' we hoorden dat aan het begin van de dienst, Ezechiël 39: 27 en 28: 'Wanneer Ik hen uit de volken terugbreng en hen bijeenbreng uit de landen van hun vijanden, zal Ik door hen voor de ogen van veel heidenvolken geheiligd worden. Dan zullen zij weten dat Ik, de HERE, hun God ben, omdat Ik hen onder de heidenvolken in ballingschap voerde, maar hen ook weer verzamelde in hun land en niemand van hen daarginds nog liet achterblijven.' We hebben het visioen gehoord uit Ezechiël 37, twee hoofdstukken eerder. Ezechiël ziet een dal vol dorre doodsbeenderen. 'En zie, ze waren zéér dor', staat er in vers 2. Niemand hoeft daar nog iets van te verwachten, het over en uit met Israël. Maar dan gebeurt het wonder. Ezechiël moet over dat dal vol doodsbeenderen een profetie uitspreken. En als Ezechiël dat doet, komt er beweging in die beenderen. Het is één groot geruis, de beenderen komen bij elkaar, het worden geraamten. En over die beenderen komt vlees en er komen pezen. En daaroverheen een huid. Opeens is het niet meer een dal vol dorre doodsbeenderen, maar een dal vol lichamen. En dan moet Ezechiël opnieuw profeteren, hij moet de Geest roepen, de Heilige Geest. Vers 9: 'Geest, kom uit de vier windstreken en blaas in deze gedoden, zodat zij tot leven komen.' En dat gebeurt! Opeens staat daar, in de woorden van vers 10, 'een zeer, zeer groot leger'! Dit is een visioen over leven uit de dood. Een volk dat dood was, en weer levend is geworden. En is het dan een wonder dat in het holocaustmuseum, Yad Vashem, in Jeruzalem, dat daar op een poort geschreven staat, op een grote poort als je het museum uitkomt: Ezechiël 37: 14: 'I will put my breath into you and you shall live again, and I will set you upon your own soil...' 'Ik zal Mijn Geest in u geven, u zult tot leven komen en Ik zal u in uw land zetten.' Het gaat hier over de opstanding van het volk Israël uit de dood. Dat is een opstanding in twee fasen. De eerste fase is de natuurlijke opstanding, de lichamelijke, de fysieke opstanding. Maar dan leven die lichamen nog niet. Pas als God Zijn Geest in dat volk blaast, dán komt het tot leven! Je kunt je afvragen: is dat

beeld, dat hier geschilderd wordt, óók van toepassing op het volk Israël nú? Want het is wel héél bijzonder, dat na 19 eeuwen omzwerving ook nú het volk Israël weer terugkeert naar het eigen land! Is het terecht dat Yad Vashem die tekst uit Ezechiël 37 toepast op het Joodse volk van nú: dat als het ware die 6 miljoen doden ertoe hebben geleid dat het volk Israël weer terug mocht keren naar het eigen land? En hoe zit dat dan met die belofte van de Heilige Geest, dat God Zijn Geest zal zenden? Mag je het misschien zó zeggen: God herstelt Israël in twee fasen, net als in dat visioen? De eerste fase is de terugkeer van het volk in het land. Inderdaad is dan de stichting van de staat Israël onderdeel van dat herstel, die eerste fase. En dan komt de tweede fase, dan komt de Heilige Geest. En door de Heilige Geest zullen de ogen van het Joodse volk opengaan voor Jezus als de Messias. Daar is de Heilige Geest Zélf voor nodig. Want negentien eeuwen lang hebben christenen de Joden vervolgd. In de naam van Jezus zijn Joden verbrand, misbruikt, onthoofd, vergast. De naam Jezus is voor veel Joden een gruwel, en dat is ónze schuld, de schuld van ons als christenen. Maar de Heilige Geest kán dat wonder geven, dat de ogen van het Joodse volk opengaan voor Jezus, en dat Hij, Jesjoea, uiteindelijk wordt herkend als de beloofde Messias. Mag je het zo opvatten, Ezechiël 37, dat herstel in twee fasen? (1) terugkeer naar het land, en vervolgens: (2) herkenning van Jezus? Misschien vind je dat moeilijk, en denk je: 'Dat visioen gaat over de tijd na de ballingschap, dat mag je niet zomaar op het hier en nu plakken.' Vooral veel Arabische christenen hebben hier moeite mee. Zij zeggen: 'Voor ons is de staat Israël een ramp! Onze familie woonde hier, en toen kwamen er uit de hele wereld miljoenen Joodse mensen naar ons toe. Voor ons is dat verschrikkelijk! Laten we ook alsjeblieft nóóit de moeite, de strijd, de problemen, de ellende wegzuiven, alsof er niets aan de hand is. Er wordt véél geleden in het Heilige Land, door Joden en door Palestijnen. Wás er maar een eenvoudige oplossing, maar die is er niet. Moet je dan zeggen: 'Die staat Israël heeft niets met Gods leiding te maken'? Veel christelijke theologen zeggen: 'Kijk nou naar het Nieuwe Testament. Daar gaat het toch niet meer over het land van Israël, en over de belofte van terugkeer? Al die beloften zijn vervuld in Jezus. Hij is de Koning van de héle aarde.' Dat argument is begrijpelijk, en toch... Hoe zit het dan met die belofte van het land aan Israël 'voor eeuwig', Genesis 48? En is het niet heel vaak zo bij profetieën dat ze verschillende keren in vervulling gaan? Het visioen van die dorre doodsbeenderen, ja, dat is in vervulling gegaan na de ballingschap. Maar maken we nu niet een nieuwe vervulling mee?

3. Israëls herstel in het Nieuwe Testament

Het klopt, het Nieuwe Testament is minder uitgesproken over de terugkeer van Israël naar het land. Maar tóch... drie keer wordt er in het Nieuwe Testament gesproken over het herstel van Israël, elke keer met het woordje 'totdat'. In Lukas 21 spreekt de Here Jezus Zich uit over de toekomst. Hij ziet voor zich hoe de stad Jeruzalem verwoest zal worden, in 70 na Christus. Hij zegt in vers 20: 'Wanneer u zult zien dat Jeruzalem door legers omringd wordt, weet dan dat zijn verwoesting nabij is.' En dan, in vers 24, zegt Hij dit: 'En zij zullen vallen door de scherpste van het zwaard en in gevangenschap weggevoerd worden onder alle heidenen.' Dat is gebeurd, 19 eeuwen lang. 'En Jeruzalem zal door de heidenen vertrapt worden, totdat de tijden van de heidenen vervuld zullen zijn.' Merk je dat? Jeruzalem zal door de heidenen vertrapt worden, maar daar komt een einde aan! 1948, stichting van de staat Israël? 1967, toen de oude stad van Jeruzalem weer in handen kwam van Israël, na ál die eeuwen? 'Totdat de tijden van de heidenen vervuld zullen zijn...' Jeruzalem is nu weer de hoofdstad van Israël. Het *tweede* woordje 'totdat' vinden we in Mattheüs 23. Ook daar spreekt de Here Jezus over de val van Jeruzalem, die eraan komt, het oordeel van God. Hij zegt in vers 37-39: 'Jeruzalem, Jeruzalem, u die de profeten doodt en stenigt wie naar u toe gezonden zijn! Hoe vaak heb Ik uw kinderen bijeen willen brengen, op de wijze waarop een hen haar kuikens bijeenbrengt onder haar vleugels; maar u hebt niet gewild! Zie, uw huis wordt als een woestenij voor u achtergelaten. Want Ik zeg u: U zult Mij van nu af aan niet zien, totdat u zegt: Gezegend is Hij Die komt in de Naam van de Here!' Dat is het tweede 'totdat': 'U

zult Mij van nu af aan niet zien, totdat u zegt: Gezegend is Hij Die komt in de Naam van de Here!' Wanneer is dat? Je zou zeggen: dat is toch de intocht in Jeruzalem? Jezus op de ezel? dan wordt dat toch geroepen: 'Gezegend is Hij Die komt in de Naam van de Here'? Nee, die intocht was hier al achter de rug! Jezus zegt: 'Er komt een dag dat Ik terugkom naar Jeruzalem! En dan zal de bevolking van Jeruzalem, de Joodse bevolking, Mij eren als de Messias!' Hier gaat het over de terugkomst van Jezus, de wederkomst! Dan zal het Joodse volk wonen in Jeruzalem en Jezus ontvangen met gejuich! Wat een bijzondere belofte! Hoe kán dat? Dat kan alleen als het Joodse volk wóónt in Jeruzalem, zoals vandaag de dag weer gebeurt, én gelooft in Jezus! Dan zijn állebei die fasen van herstel voltooid: het Joodse volk woont weer in het eigen land, én het erkent Jezus als Messias! Is dat écht mogelijk? Dat het Joodse volk massaal Jezus zal gaan erkennen als Messias? Dat lijkt ónmogelijk! En toch, tóch is dat wat we hebben gelezen in Romeinen 11. Dat is het derde woordje 'totdat'. Romeinen 11: 25-29: Want ik wil niet, broeders, dat u geen weet hebt van dit geheimenis (opdat u niet wijs zou zijn in eigen oog), dat er voor een deel verharding over Israël is gekomen, *totdat de volheid van de heidenen is binnengegaan*.' Paulus zegt in de Romeinenbrief: 'Israël wilde de boodschap van Jezus niet aanvaarden. De eerste christenen werden vervolgd door de Joodse leiders. Dáárom is het Evangelie uitgewaaid over alle volken. Maar als nu de volheid van de heidenen is binnengegaan, dán komt het Evangelie terug, als een soort heilzame boemerang, bij het Joodse volk, 'en zo zal heel Israël zalig worden'. Paulus kijkt daar ongelooflijk naar uit! Hij zegt, in vers 15: 'Want als de verwerping van Israël verzoening voor de wereld betekent, wat betekent dan hun aanneming anders dan *leven uit de doden*?' Dat visioen van die dorre doodsbeenderen, beschrijft dat niet héél mooi het plan van God met Israël? Eerst een natuurlijk herstel: terugkeer naar het eigen land, terugkeer naar Zion. En dan... geestelijk herstel, de Geest die de ogen van Israël opent voor Messias Jezus. Wist je dat daar heel bijzondere getuigenissen over zijn? Zoals een dominee die in de Grote Synagoge van Jeruzalem was, met een groep, en die daar werd aangesproken door een Joodse man. Die man zei: 'U gelooft dat Jezus de Messias is? Dat geloof ik ook! Het is mij op een nacht ineens duidelijk geworden. Het werd mij getoond, dat Jezus is wie Hij zei dat Hij was. En er zijn er velen zoals ik. Wij blijven in de synagoge en wij spreken daar niet over, maar we weten het wel van elkaar.' (Bron: W.J.J. Glashouwer, *Waarom Israël?*, pagina 242). Heel bijzonder!

4. Hoop voor Israël, voor Rotterdam, voor ons

Nee, de staat Israël is op zichzelf níét de vervulling van al Gods beloften. Maar het is wel een begin. En we mogen bidden of God Zélf doorgaat, met Zijn Geest. Want juist door wat God doet met het volk Israël laat Hij zien wie Hij is, wat Zijn karakter is. Hij laat zien dat Hij een God is van trouw, een God die nooit laat varen het werk dat Zijn hand ooit begonnen is. Hij laat zien dat Hij de God is die dwars door de dood heen opstanding geeft, opstanding in een nieuw leven. Hij is de God de Heilige Geest schenkt, en waar de Geest komt, is nieuw leven! We gaan dat toch viëren, binnenkort, Pinksteren? Zó is God! Dwars door de dood heen geeft Hij opstanding, nieuw leven. Eerst natuurlijk leven, en dan, als de Geest komt, géestelijk leven. Ik moest weer denken aan de stad Rotterdam. Ook de stad werd verwoest en de stad is weer opgebouwd. Nog maar een paar jaar geleden werd een gebouw neergezet op het laatste stukje van de stad dat nog open lag, na het bombardement. De wederopbouw is voltooid. Fysiek wel. Maar die tweede fase, de Heilige Geest, zou die er ook komen voor Rotterdam? Of is die tweede fase al begonnen, met zoveel nieuwe gemeenten en pioniersplekken in de stad? Mogen we als rijksgemeente daar ook onderdeel van zijn, zou God ook door ons heen de Heilige Geest geven in de stad? Zou God ook de Torentuin daarvoor willen gebruiken? We mogen het bidden, we mogen ons ernaar uitstrekken. En vergeet het nooit, óók voor jezelf, ook voor je familie, ook voor je burens, je collega's, je vrienden: God is bij machte om het dode tot leven te wekken. Als Gods Geest gaat werken, dan gebeuren er dingen die je nóóit voor mogelijk hield. Als God gaat spreken, dan staat er opeens 'een zeer, zeer groot leger'. Amen.